

Az iskolásgyermek élelmezése

Budapest, szeptember 18.

Budapesten negyvenezer munkanélküli családja néz a télen még fokozottabb gond és nyomor elé. Gyors segítségre kell gondolnunk és főleg az iránt intézkednünk, hogy az éhenhalásnak ki ne legyen téve a viszonyok legártatlanabb áldozata: a gyermek. Normális körülmények közt is sok szomorú tapasztalatot szerez az, aki ezzel a kérdéssel foglalkozik, szegény gyermek közelébe jut. Hatvan ingyen étkező gyermek között tavaly tizenegyet találtam, aki reggeli nélkül jött az iskolába és déli egy óráig követte az előadást, éhségtől szédülve osztott meg szorított, míg félkettőkor, *tizenhétóránál étlenség után*, ebédhez vezették. Mohón estek neki az ételeknek, nyelték le egészben a falatokat és bedúlt szemük, sápadt arcuk az éhség szenvedését tüntette föl. Ezt a kint a legszegényebbek nagy száma naponta szenvedni át és számuk jelentékenyen meg fog szaporodni az idén.

Az iskolásgyermek élelmezésének fontos kérdésével a külföld évtizedek óta foglalkozik és sok helyütt a törvényhozás intézkedik a kötelező iskolai élelmezés iránt. Angliában a Local Government Board és a tanügyminiszterium kiküldötte bizottság 1903-ban vizsgálatok alapján megállapította, hogy az iskolásgyermekek igen nagy százaléka oly hiányosan táplált, hogy fizikai gyöngeség folytán képtelen a tanítást követni és a tananyagot feldolgozni. Az ankét eredménye volt az 1906-iki iskolai törvény — Provision of Meals-Act —, amely a gyermek iskolában vagy népkonyhában való kötelező élelmezését szabályozza és törvényileg kötelezi a szülőt a költség megtérítésére, amennyiben rendezett háztartása nincs, de kerestetéből képes a gyermeket fönntartani, míg a közsegélyre szorult ingyen élelmezésben részesül. Ez az intézmény nagy arányokat öltött, 1910—11-ben 123 község negyvenezezer iskolásgyermeket élelmezett hárommillió ebédrel, míg Londonban 115.000 gyermek kilencmillió ebédet kapott, tehát 228.000 angol gyermekre terjedt e gondozás. A londoni 842 étkezési hely a tanerők és tiszteltbeli felügyelők által felülvizsgálta alatt állott.

Franciaországban is a nemzet fönntartásának érdekében történt preventív intézkedés az iskolásgyermek élelmezése: küzdelem a táplálékhiány okozta testi és szellemi fogyatkozás ellen. Pedagógiai és egészségi szempontok az irányadók és nem szánalom és jótékonyosság. Párisban 1911—12-ben 588 iskola 352 iskolai kantint tartott fön, melyekben 38.500 gyermek körülbelül nyolcmillió ebédet kapott. A legszegényebb kerületben 22 kint naponta hétezer gyermeket élelmez. 1882 óta az isko-

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságribizok

Osztályozás

362.54

Szerző

Popper Kamilla

Hely

Cím

A nyomor megelőzése.

Idő

1913

Forrás:

Világ

Személy

Bp.

1913 11/19

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

lai élelmezés kötelező és — Párison kívül — 2500 kintin 148.000 gyermeket élelmez a vidéken. Mindenütt körülbelül 300 iskolai napra terjed az élelmezés.

Igen célszerű sok német város rendszere, amely hivatalból állapítja meg a támogatásra szoruló eseteket. München 1907-ben hatóságilag regisztrálta, hogy az 58.299 elemi iskolai gyermek közül 92.23% rendes étkezésben részesül otthon, 3.84%-ot jótékony intézetek látnak el, vagy rokonoknál esznek, 2.57%, azaz 1495 gyermek közsegélyre szorult és ezeknek a város nyújt egy olcsó, szerény, de tápanyagban megfelelő tál ételt. Berlin a reggelire is nagy súlyt helyez, naponta tizenegyezer gyermek kap reggelit.

Fontos és a mai körülmények közt elodázhatatlanul sürgős, hogy eziránt végre nálunk is intézkedjenek. Budapesten körülbelül ötezer gyermek részesül néhány egyesület és napközi otthon buzgó munkája mellett élelmezésben, de jobbára csak két hónapig, és reggelit egyetlen helyen kap körülbelül százhusz gyermek, pedig biztos, hogy az ebédre kiszemelt szegény gyermekek fele, tehát kétezren felül, reggelire nem jut. Ezt a munkát központosítani kell, tervszerűbbnek kell lennie. Ha az inség, alapos nyomozás útján, megállapított, nemcsak ebédhez, de reggelire is kell juttatni az otthon nyomorgó gyermekeket és élelmezését kiterjeszteni az egész évre, mert a reáutalt gyermek az egyesületi

étkeztetést megelőző vagy követő napon épp oly éhes, jóllehet az egyesület pénzhiány miatt képtelen a segélyezést beszüntetni.

Feltétlenül meg kell tudnunk, mennyi a gyermekek száma, akik szomorú családi viszonyok miatt,

vagy nagy szegénység folytán otthon reggelit, ebédet nem kapnak, valamint azokat, akik az anya házonkívüli munkája folytán a rendes ebédet elcsesnek.

Ha majd köztudomásra jut, hogy jóllétben, fényűzésben nevelt gyermekeink mellett hány kis iskolástársuk szenved az éhség kínjait, kénytelen szellemi munkát végezni testi fájdalom mellett és hogy a sors szegény kis életét nap-nap után sújtja ezzel a büntetéssel, akkor biztosan megindul az a nagy szájalom, mely ezeket képes előteremteni egy indulat folytán, egy szóra. És ha elképzeljük, hogy husz fillérral aránylag dus lakomát szerezhetünk gyermekünk egy társának, hány ezer ily gondtalanul kidobott husz filléres fog összegyülni erre a többi céllal szemben kimagasló, szájalomra kényszerítő célra.

Amikor a szükségesség anyagiak meglesznek, célszerű lesz anketét összehívni annak a megállapítására is, hogy ez a táplálás mi módon történjék. Nálunk néhány egyesület oly aránylag gazdag husztáplálékot nyújt a gyermekeknek, amelynek költségéből kétszerannyit lehetne ellátni. A külföld inkább az olcsó és csak oly tápértékű főzeléket veszi alapul, ami által sokkal nagyobb számra terjesztheti ki segélyét, ért ahhoz a művészethez, legkisebb költségen, izletesen és nagy változatossággal kihozni a gyermekekből szükségelt 816 kalória tápértéket.

Siessünk a külföld munkáját követni szegényeink érdekében. Nagy feladat hárul az államra és hatóságokra: azon kell lenniök, hogy orvos szemelje ki a rosszul táplált s tanulásra ezért képtelen gyermeket, hogy együttes munka fejlődjék a társadalmi és hatósági intézmények között, a hatóság ujonnan szervezett kintinokkal egészítse ki a jótékony intézeteket, hogy bármely gyermek fakultatív részt vehessen az étkezésben, de kötelezően és ingyen mindazok a gyermekek, akiknek inséges volta bebizonyult és hogy, mint Angliában, a munkaképes szülő törvényileg marasztaltassék el, ha a gyermeket elhanyagolja, éhezeti és szükség esetén az iskolai élelmezést nyújtotta közsegélyt igénybe nem veszi.

Az iskolás gyermek élelmezésének hamarosan megoldáshoz kell jutnia, mert az élet kényszere ragadja előtérbe az ily kérdéseket. A hatóság munkájának kiegészítésére a nagyközönséget kell megmozdítani, úgy az anyagiak előteremtése, mint a nagy munkában való részesedése céljából, mert csak az együttes működésből remélhető siker, az az eredmény, hogy Budapesten ne legyen éhező iskolás gyermek. Ez az eredmény pedig erős impulzusa legyen az iskolai gyermek élelmezésének az egész országban való kiterjesztésére.

Popper Kamilla.